

VII, 24.

2.608^a

שנה שלום וירושלם :

MEMORIALE

ECCLESIASTICUM & SCHOLASTICUM
FRANCOHUSANUM
DECLAMATIUNCULIS
HEBRAICO - GRÆCO - LATINO - GERMANICIS
præmissum,

cum
TEMPLUM
FRANCOHUSANUM
INFERIUS

A. 1689. d. 17. Sept. exustum & hæctenus, ope divinâ ad-
spirante, reædificatum d. 10. Octobris hujus anni 1703.

præfente populo frequentissimo,
SOLENNISSIMA DEDICATIONE
celebraretur,

ad quas patienter audiendas

VENERABILISSIMUM

CONSISTORIUM

Ejusq; DN. PRÆSES Splendidissimus,
CELEBERRIMI DNN.

DOCTORES & LICENTIATI,

Plurimum Reverendum MINISTERIUM,

Amplissimum Collegium SENATORIUM,

Cæterique LITERATI æstimatissimi

submissè, observanter & amanter
invitantur

M. JOH. Hoffmann / RECT.

Anno & Mense

Octobris Decimo tarantara sentlet ARA.

ERFURTI, Imprimebat Georgius Henricus Müllerus.

Integrum quatuordecim annorum transit, spatium, cum iustissimus totius terrarum orbis iudex, cuius imperata ignis etiam exequitur, incendium voracissimum idque damnosissimum oppido nostro salinatio immitteret. (1.) Etenim subitaneus hic ignis in foenili quodam intra secundam & tertiam pomeridianam d. 17. Sept. A. 1689. exortus, succursu deficiente, tantas cepit vires & incrementa, ut palatium illustre, excepto Sacello aulico, illico flammis, præter murorum fragmina & rudera, vim flammæ vix superantia ac elidentia, succubuerit. Neque intra sua cunabula flammæ rabies se continebat, sed torrentis instar erumpens ac ad Euri furibundi nutum ac arbitrium se dividens, ex platea in plateam, ex tecto in tectum, ex conclavi in conclave, imo supra mœnia opinione citius transiliendo, omnes villas, molam, hortos, arbores & salices funditus deurendo debacchabatur, nec prius placari passa, quam intra brevissimum temporis spatium una quasi flamma in omnibus, quotquot involaverat, ædificiis conspiceretur, cui aseres, trabes, scandulæ, calore solis diuturniori exsiccatae, nec non horrea ac stabula innumeris fœni ac frumenti plaustris completa ac constipata, nutrimentum ministrabat uberrimum, cuius turori, horresco referens, templum inferius, sub seculi XVI præcipitum fatis magnificè ac sumtuosè intra biennium exstructum, cum summo omnium cordolio exponebatur. O faciem tristissimam! Nam præter alia templi ornamenta altare pyramidatum, picturisque Apelléis & artificiiis tornatis ad miraculum exorna-

(1.) Hoc incendium eiusque damna fufius delineavi in Programm. de incendiiis, A. 1689.

ornatum, exuritur: baptisterium narmoreis icunculis & virtuculis, quasi superbiens, templi ornamentum non ultimum, consumitur: Suggestus, toreumatibus speciosissimis eminentissimus, in cineres redigitur: (2.) præter alia, Epitaphium illustre Wilhelminum, neminem non Spectatorum in sui admirationem rapiens, in mille particulas dissolvitur; Organum pneumaticum sumtuosissimum, pretium bis mille thalerorum excedens, igne perit: Campanæ, venerabili & cana antiquitate conspicuæ liquefactæ jacent: Bibliotheca rarioribus libris, præcipuè à Scriptoribus ecclesiasticis instructissima, olimq; per accessionem bibliothecæ à priori B. *Wilhelmi* Comitis Schwarzburgici Conjuge, ex celeberrima Comitum Bohemorum à *Schlicsen* profapia ex Bohemia huc translata, non parum locupletata, comburitur: Verum neq; scopus neq; locus omnia recensere damna permittit nemini non ignota,

— — — — — *quæq; ipse miserrima vidi.*

— — — — — *quorum pars magna fui.*

Intra sesqui seculum undecim numerantur incendia Francohusana, quorum autem nullum, excepto hoc, tanta intulisse damna, quippe quod *Ædi* sacra non pepercit, omnes uno ore comprobant. (3.) Quod supra de mirabili ac memorabili Sacelli aulici inter medias flammæ conservatione scripsi, illud etiam de scholastico ædificio commemorandum venit. Hæc enim sacra ædificia tanquam torres ex incendio erepti de gratia cœlesti inter medias etiam iræ divinæ flammæ evidentissima sistunt testimonia. Ecquis enim hanc Scholæ, cum primis omni ope humana destitutæ, protectionem miraculo & speciali æterni Numinis providentiæ non adscriberet, qua supremus ille Scholarum ad oculos demonstrare voluit, in quanto pretio scholas, coram mundo despectas, habeat, inq; oculis suis sanctissimis gerat, cujus ut curam

A 2

pa-

(2.) De hoc aliisque memorabilibus inferioris & superioris templi, imprimis, quod attinet inscriptiones, actum fuit in Programm. *de Stipendiis & Legatis Francohus.* 1688. edito.

(3.) Vid. programma nostrum A. 1692. in quo omnia incendia Francohusana enumerantur.

patenam porrò gerat, piè precamur. Sed ut secundum illud tri-
tum :

*Numen restituit largè mala Martis & ignis,
Krieg und Brand erseyet Gott mit milder Hand.*

Ita hujus adagii veritatem ipsam experientiam stabilire, testimo-
nia adfunt luculentissima. Conjicite oculos vestros in loca olim
exusta incendioque devastata, nonne omnia restaurata & longè
magnificentius commodiusque reædificata ? Palatium illustre,
exceptis paucis structuris adhuc reparandis, Themidi domicili-
um jam præbens, villa illustris, totque habitacula civilia ex cine-
ribus suis restaurata longèque majori ac excellentiori, quam o-
lim, nitore restituta, & denique reædificatum templum, Nehe-
mia Ecclesiæ nostræ venerando, ac Ergodioctæ felicissimo im-
mortali cum laude opus sanctum curante & urgente, precibus-
que publicis & privatis illud adjuvante, tandem aliquando felici-
ter consummatum, specula divinæ gratiæ & providentiæ ob o-
culos ponunt limpidissima ac certissima. Inspicite Aram, sug-
gestum, Baptisterium, Subsellia inferiora & superiora, cum pri-
mis Orchestram illustrem, nonne omnia, toreumatibus phidiacâ
verè manu sunt gypsata, tornata ac exornata ? Quid dicam,
de candore totius templi nitidissimo, qui omnium colorum,
nobilissimus habetur, quippe cujus ipse Deus in sacro codice,
non solum laudabilem facit mentionem, seque ipsum cum
hoc passim, cum primis in Cantico Canticorum, comparat, sed
etiam

(4.) Campanæ horariæ in antiqua Francorum turri A. 1627. fusio infelix e-
rat, de quo B. M. Lorey in suo Calendario hujus anni hæc annotavit : Heute (7.
Aug.) ist die Zeiger-Glocke von Hausmans-Thurme 50 22. Centner hält / zum
4tenmal umgegossen / und dennoch mißrathen / & d. 25. Aug. heute ist die Zeiger-
Glocke noch einmahl umgegossen worden und G. & wolgerathen. Ejus inscri-
ptio hæc est : Anno Domini 1627. in salinis Francorum Cons. Nicolau
Geitner & Andreas Iste, I. V. D. me f. CC.

*Clangorem rapuit mibi cæli injuria ; Ita ergò
Jam transfusa meum persequor officium.
Det Deus, ut vigili Ductore fideliter horas,
Rarè autem lamentem, aut civibus arma canam. N. G. f.*

etiam veste albâ capillisque candidis se conspici voluit, imò omnes novæ Hierosolymæ plateæ lapide candido & mundo strætæ dicuntur, adeo ut templum hoc nostrum candore purissimo exornatum, speculum aliquod ac præludium illius præ se ferat ac exhibeat lætissimum. Paucis: Omnia singularem quandam & venerabundam magnificentiam spirare videntur. Nec organum pnevmaticum & campanæ sunt prætereundæ. In illis, quod olim amiseramus, ex omnium voto recuperavimus. Artificem cum primis fusoris manum ita Deus fortunavit, ut non tantum fusio, præmissis hymnis, feciliter cesferit, sed & fusa sonos penetrabiles & amabiles edant, qui longe lateque in aures se diffundunt. (4. 5.) Neq; parvum externæ huic templi structuræ conciliant ornamentum coronides seu nodi inaurati, liberalalem fervorum manum loquentes, in quorum unum hæc inscriptio jussu venerabili A. 1702. à me conscripta capsulæque inclusa reconditur, quam memoriæ causâ huic pagellæ inferere non dubito.

Ter - Magno Deo & posteris hæc Pagina sacra esto.
Nos jam lucis usurâ fruente posteros & posterorum
posteros nescire nolumus,
quomodo novus hujus sacri ædificii Phoenix ex
cineribus suis quasi revixerit,
in cujus crista seu capite hanc schedulam, ceu præsentis
ævi ac ædificii testem oculatum, nunc autem
cæcum recondere volumus.

Annus O. R. MDXCVIolvebatur, quo pia piorum Majorum
cura, suffragante & multum adjutante Comite Schwarzbur-
gico, WILHELMO, omnibus elogiis majori, cum Conjuge
ferenissima CLARA templum prius tredecim abhinc
annis exustum, satis sumtuosè ædificandum &
biennio post A. MDXCVIII. ex ædificandum
curaverat.

A 3

Ut

[5.] Inscriptiones campanæ majoris hæc sunt:

Uerò ex improvìso, ceu humana sunt, trille exordium,
ita triste obtinebat exodium.

Lachrymis cœpit, lachrymis desit.

Initium concione fnebri, laudatissimi nempe Comitìs
WILHELMI, satis ominosè initiabatur,

Finem Vulcanus fneftabat, dum 27. Sept. A. MDCLXXXIX.
hanc ædem favillis tegendo funerabat.

Neverò sub cineribus planè cinesactum jaceret,
motore & promotore Archiepiscopo cœlesti,
supremus patriæ ac Ecclesiæ nostræ Episcopus,

DOMINUS ALBERTUS ANTONIUS,

Patriæ pater pientissimus & munificentissimus,
curam operamq; paternam omnem impendens,
nullis impensis pepercit,

quò

Destruxit Casl pLanè Me noXIII: Ignis:

Me eCce reDintegrat Ignis.

Omne quod intendo, cui me quoque destinat urbs hæc,
Nominis est magni gloria, Chrìste, tui.

Deo auspice

curantibus & adjuvantibus

Patre Patriæ	Insignia	ejusque filio unico,
Celissimo Domino	Schvartzb.	Celissimo Domino
DN. ALBERTO ANTONIO	interposita	DN. LUDWIG FRIDRICO,
	hïc sunt.	

è quatuor Comitibus Imperii Comitibus de Schvartzburg & Honstein &c.

Ego ut Phœnix quidam ex cineribus, in quos Vulcanus d. 17. Sept.

A. 1689, me redegerat, revixi A. 1703. M. Aug.

In parte oppositâ:

Innumeras in particulas resoluta per ignem

Ex igne ut Phœnix nunc ego surgo canens,

Et prius officium subiens ad sacra vocabo:

O utinam semper sit mihi turba sequax.

Avertat cunctos casus hæc NUMEN ab urbe,

Ac illam quavis prosperitate beet.

Reliquas campanarum cæterarum inscriptions spatii angustia excludit. Hujus generis varias etiam inscriptions collegit indefessus antiquitatum scrutator celeber. Dn. OLEARIUS, quas bono publico typis edendas promisit in Hist. Arnstet. Chronol. p. 308.

quò hic exultæ ædis sacra Phoenix, qui non ad trecentos,
quingentos aut sexcentos, sed vinctula nonaginta annos
ætatem exegerat, multorum manibus beneficiis
obstetricantibus, ex cineribus suis,

longè tamen spatiosior ac speciosior, nasceretur & exurgeret.
Omne quod excellens opus, egregiumque futurum,
Progressus tardos habet, incrementaque tarda.

Etenim in hujus novi Phœnicis partu, seu reedificando templo
anni XII. ut elephantibus X. tribuantur, consumti sunt,
cui ultimam manum intra breve temporis spatium, ope divinâ
porrò adspirante, impositum iri, spes affulget haud crepera.

Spiritus S. qui sub avis specie non tantum in Christi Baptismo, verum
etiam sub ipsum hujus universi primordium alis suis rudem
illam indigestamque molem fovit, calcfecit,

& unâ cum Patre & Filio omnia produxit, promoveat, perficiat
& complementum tandem huic sancti nostri

Phœnicis partui imponat felicissimum, faxitque ut non tristi, ceu
templum olim exustum, sed lætiori omine hic Phœnix faceret
propediem inanguretur,

qui non ad naturalem Phœnicis ætatem, sed ad ultimum usque mundi
terminum conservetur, verbumque Dei purum in æde hac reedificata una
cum incorrupta Sacramentorum dispensatione

in sacro sanctæ Triadis gloriam ac omnium incolarum gaudium,
externam, internam ac æternam salutem copioso cum
fructu prædicetur & propagetur.

Sancta Trinitas Dei flammæ hæc esse præces!

Quandoquidem vigilantes Ecclesiæ Ministri sunt quasi nau-
cleri ac remiges naviculæ ecclesiasticæ, ipsorum nomina omni-
nò in memoriam revocari merentur secundum Apostoli moni-
tum: Recordamini Doctorem vestrorum &c. Accedit, quod
in applausu votivo, quo summè Reverendi Domini nostri *Præs-*
fulis accessum ante quadriennium, & quod excurrit, veneraba-
mur, reliquorum Ecclesiæ nostræ ministrorum ex superioribus
seculis catalogum promiserim, promissis jam staturus fidem
meam jam liberabo, non quidem ut volo, sed ut possum. siqui-
dem vix nuda nomina, non sine pulvere & labore improbo, ex
vetustis chartis excutere licuit,

PASTORUM

PASTORUM ET SUPERINTENDENTIUM NOMINA.

- A. 1520. Pastor hic vixit Northusâ huc vocatus, cui nomen *Jacob Oetbe*, de quo in programmate sub auspiciis hujus anni edito, cujus nomen plurimum Reverendo Domino OLEARIO debeo.
- A. 1539. Usque ad annum 1545. Pastor hujus loci *Doctoris* Titulo sapius in vetustis chartis insignitur, sed sine nomine, nec de pastoribus antecedentibus quicquam volæ aut vestigii apparet.
- A. 1549. Pastor vocatur Dn. *Balten* sine cognomine: *Henrâ* Saxon. huc vocatus.
- A. 1558. *Johannes Rosius*, Pastorem egit; qui ab A. 1579. usque ad A. 1580. etiam Superintendens, ut puto, primus salutatur.
- A. 1581. *Johann Schlor* Pastor & Superintendens usque ad A. 1620. vocatus Halberstadtium.
- A. 1593. *M. Jacobus Charicus*, qui etiam *Bercken* scribitur, *Quedlinburg*. Pastor & Superintendens usque ad A. 1597.
- A. 1601. *Nicolaus Walter* Pastor primus, ab obitu B. WILHELMI Comitissine Superintendentis titulo. A. 1606. Decanus constitutus obiit 1610.
- A. 1610. *D. Heinr. Eckart* Pastor & Superintendens ex Academia Gissenfi huc vocatur, A. 1616. *Altenburgum* ut Superintendens generalis, ubi obiit A. 1624. ætat. 44. de quo alibi.
- A. 1616. *M. Dan. Wöndchmeyer* Pastor & Superintendens A. 1617. usque ad A. 1621. quo ad coadjutoris munia *Brunsvigam* abiit.
- A. 1629. *D. Job. Rothmaler* ex Con-R. hujus Scholæ Adjunctus Ministerii, ex adjuncto A. 1630. Pastor & Superintendens constitutus per D. *Glasium* Superint. *Sondershus*, introductus & A. 1625. *Rudolstadtium* ad *Ephoriam* Generalem vocatus obiit A. 1650. ætat. 49.
- A. 1641. *M. Abraham Reineccius* ab Adjuncturâ *Ilmenfi* huc ad Pastorum & *Ephoriam* vocatur, cui verò non diu præfuit, obiit A. 1642.
- A. 1649. *M. Job. Köler* usque ad A. 1653. egit Pastorem & Superintendentem.
- A. 1655. *M. Heinr. Tie'mann* antea Superintendens *Frauen-Brisnizensis*, Pastor & Superint. usque ad A. 1683. quo obiit ætat. 77.
- A. 1686. *M. Job. Hein. Zempel* *Northusâ* ad *Ephoriam* A. 1686. accersitus obiit 2. Martii A. 1699. ætat. 57.
- A. 1699. *Heinr. Christophorus Ludwig* ab Archidiaconatu *Rudolstadtienfi* huc vocatur; V. vat noster OCELLVS!

ARCHIDIACONORUM NOMINA.

- A. 1536. *Wolfgang. Schrecke*, de quo vid. noster applausus votivus, & ex eo vœnera.

venerabilissimus senex LOEBERUS, Ephorus Orlamündanus ob meritorum cumulum emerit9 in Hist. Eccles. Orlamündana sc&2. p. 406. qui ad A. 50. ut credibile est, vixit.

- A. 1557. *M. Georgius* sine cognomine reperitur, quod tum temporis, & hodie etiam quibusdam in locis, non insuetum est, ut solo nomine lustrico insigniantur, ad A. 1564. vixisse creditur, de quo nihil amplius invenitur.
- A. 1572. *M. Job. Lange* à Diaconatu Erfurtenſi huc vocatus, cujus fit mentio usque ad A. 1573.
- A. 1576. *Joban. Schldy* ante Diaconus hujus Ecclesie ab A. 1572. tandem Superintendens hujus loci, de quo supra.
- A. 1581. *Nicolaus Jordan* usque ad A. 1598. descripsit concione editâ pestem Francohusanam Anni 1597. quæ 1207. homines sustulit.
- A. 1592. *Jacob Wonne* huc vocatus, ante Pastor Oppershus. postea Immenrodensis, porro Uderalebiensis, tandem hic Diaconus & ultimò Archidiaconus obit 1624. ætat. 69. ictero.
- A. 1597. *Erasmus Rothmaler* Northulâ huc vocatus, D. Johannis, de quo supra, & Erasmi Pastoris ad Dantiscum, Poetæ felicissimi, Parens, obit 1610.
- A. 1625. *Henricus Landgraff* qui A. 1617. ut Substitutus Jacobi Wonne huc vocatus, obit peste d. 11. Octob. A. 1636.
- A. 1637. *Casp. Hartmann*, à Pastoratu Borckslebiensi huc vocatur, qui ut emeritus A. 1667. obit.
- A. 1668. *M. Job. Schultesius* Coburgo-Francus, qui A. 1637. Diaconatu præficatur, vitam finiens A. 1681. ætat. 78.
- A. 1681. *Antonius Straubel* à Diaconatu Rudolſtadiensi ad Francohusanum A. 1672. vocatus obit ut Archidiaconus æt. 70. A. 1696.
- A. 1696. *M. Gottfried Günther Schulze* A. 1696. Archidiaconus constituitur, qui omnium durissimè vegetis viribus, (utinam per plurimos adhuc annos!) sacris muniis indefesse & laudabiliter defunctus est,

DIACONI ET SUBSTITUTI.

- A. 1525. Tempore seditionis rustice mentio fit præconis nosocomii Francohusani his verbis, quæ Gottfried Arnoldus in supplementis Hist. Eccles. & Hæret. C. 16. & 17. Tom. 3. & 4. n. 31. p. 101. ex vetusto manuscripto allegat: Er Ganoſſf der Stiechen Prediger zu Franckenhausen hat ein Jentlen angenommen/seynd die von Heringen und Graußen darunter gewesen.
- A. 1540. *Dn. Michael* Diaconus nominatur sine cognomento.
- A. 1544. *M. Paulus* sine cognomine.
- A. 1545. *Dn. Nicolaus*, de quo nil amplius reperitur,

B

A. 1550.

- A. 1550. *Dn. Simon Zerve* Ilmenfis, ante ConR. Arnstet. denique Pastor Ilmenfis, vid. H. St. Arnstet. OLEARII, p. 172.
- A. 1573. *Nicolaus Zenning.*
- A. 1581. *Johannes Jungleib.*
- A. 1594. *Jacob. Wonne.* de quo supra.
- A. 1611. *M. Michael Sischer* primum Rudolstadtii concionator aulicus & Ministerii Adjunctus, postea Pastor Singensis, vixit hic usque ad A. 1617. quo ad Ephoriam Eisenbergensem vocatur.
- A. 1619. *Quirinus Veibelius* Palatinus, Jacobi Wonnæ Substitutus constituitur, qui ut Substitutus A. 1623. obit.
- A. 1623. *M. Andreas Lorey* Rector hujus Scholæ in Substitutum vocatur, cui eodem anno, defuncto Jacobo Wonnæ, Diaconi officium committitur, anno autem 1636. d. 19. Nov. è sella confessionaria, ubi solus ultra 100. confitentes absolverat, domum rediens vertigine corripitur, & paucis post horis, apoplexia infecuta, obit ætat. 44. pridie concionem ultimam habuerat his verbis calendario inscriptam: *Concionem fanebrem habui in I. Job. I. Sangvis J. C. mundat nos &c. in exequiis filiioli Georgii Riemanni, Baccalauræi nostri.*
- A. 1625. *Johannes Rothmaler* antea hujus Scholæ Conrector, Adjunctus Ministerii constituitur, de quo supra.
- A. 1637. *M. Johann. Schultesius* ad Diaconatum vocatur, de quo supra.
- A. 1662. *M. Salomon Cellarius*, Dn. Casparo Hartmauno Substitutus, A. 1667. defuncto Hartmanno, ad Diaconatum, & A. 1672. ad Pastoratum & Adjuncturam Ilmensensem vocatur.
- A. 1672. *Antonius Straubel* de quo supra.
- A. 1664. d. 16. Decem. *M. Gottfried Günther Schultesius*, Parentis Substitutus, & post ejus obitum A. 1681. Diaconus constituitur.
- A. 1696. *M. Jacob. Günther. Seüberlich* ad Diaconatum vocatur, qui verò ob tenaciorem valetudinem, [quæ Soter Cœlestis illum eripiat!] Substitutum
- A. 1699. *Johann. Abrahamum Seidenbuschen* Rincklebiensem accepit.

Cum Scholæ, prudentiorum suffragio, nil aliud sine quam parvæ quædam Ecclesiæ, & *D. Bernhard. Zieglerus* [vid. tom. 3. Declam. select. Phil. Melanthonis p. m. 722.] de necessaria conjunctione Scholarum cum ministerio Ecclesiæ, orationem olim habuerit, operam non male collocatam, aut in fœditam partem raptum iri spero, si Scholæ nostræ Dadachos & Præceptores ex obitu suo statim, in quo vivi, & hæctenus mortui, vixerunt, revocaverit. Sequantur itaque

RECTORES SCHOLÆ.

Hi olim sub prima Scholæ incunabula Ludimagistorum Titulum gesserunt, quorum primus occurrit. A. 1555.

A. 1555. *Dn. Casparus sine cognomine, Lipsiâ huc vocatus. Hoc tempore Schola reparata videtur, quæ antea Monachis domicilium præbuit, teste inscriptione lapidi ad introitum Scholæ insculpta: NICOLAUS CLAUSEN ET CHRISTOPHORUS KNAWER COSS, F. C. ANNO*

1554.

A. 1557. *M. Andreas Horn Wittebergâ huc accersitus.*

A. 1562. *M. Johan. Apilius.*

A. 1581. *M. Johan. Ekrophius.*

A. 1582. *Johan. Flaminius, antea Cantor, postea hic vix per anni spatium Ludimoderator, postmodum ad Segensem & denique Rottlebiensem Pastorem vocatur, ut è Fastis Ecclesiasticis Rottlebianis edoctus sum. Hujus fit mentio in versibus supra parochiæ introitum conspiciis;*

Imperio Comitûs GVILHELMÏ structa tremenda

Post cineres domus hæc sit sacra, Christe, tibi.

In lucu moritur Zabelius, inde professus

Hic est Flaminius verba verenda Dei. A. 1585.

Hic successit *Heinr. Simon Cellarius*, felicissimus celeberrimorum Filiorum & Nepotum Pater & avus, qui A. 1636. cum omnibus suis domesticis præsentibus peste ibidem obiit.

A. 1586. *Matheus Sührer* usque ad A. 1598.

A. 1596. *M. N. Macer*, qui non diu officio præfuit.

A. 1601. *M. Laurentius Schencke.*

A. 1603. *M. Andreas Schöpfer*, A. 1607. ad Rectoratum Islebiensem vocatus.

A. 1608. *Andreas Manner*, a Conrectoratu Iffeldensi huc vocatur. In Conjugio ubi vix semestri spatium exegerat, obiit A. 1613, ætat. 49. ante *ἀναμνος* vid. conc. fun. D. Eckardi.

A. 1614. *M. Samuel Walther* A. 1617. ad parochiam Teuchrödensensem translatus, ubi, si recte memini, A. 1626. obiit, teste Cippo ad huc forsitan extante, relicto filio adhuc superstite, hætenus Quæstore Ilmensi, nunc emerito. Ejus uxor obiit Francohusæ. 1684.

A. 1618. *Johannes Horn* / cujus parens *David Horn* Pastor Schulpæus, olim exul ex Haslia. Hic anno nondum elapso ab hujus Scholæ Rectoratu ad Diaconatum Heringensem, A. 1637. ad Archidiaconatum & A. 1644. in media concione apoplexiâ correptus paucis post diebus obiit ætat. 59. Parens verè *εὐταμνος*. Cui filius, Lumen illud Medicorum Lipsiæ. Cui alter *Æsculapius, D. Michael Heinrich Horn* ignotus? ex omnibus superat *Barbara Margyeta*, Summè Reverendæ nostræ Domini Antistitici Conjug pientissima.

B 2

A. 1619.

*id paratorum
ibidem vocat
kur. A. 1649*

A. 1619. *Constantinus Caspelmann.*

Eodem anno *M. Andreas Lotey* de quo supra.

1624. *M. Johann. Bamberg,* obiit. 11. Sept. 1626. tempore pestis,

1627. *M. Johan. Ermichius,* d. 16. Martii. quo cum *Johannes Schwemler* ConR. & *Georg. Riemann* de quibus infra, simul introducti sunt,

1635. *M. J. Heinr. Madeburg,* Gebfensis d. 15. Julii. A. 1635, faeces Scholasticos suscepit, A. 1678. morte deposuit,

1674. *M. Christoph. Ludwig. Engelbrecht* primum M. Magdeburgi Substitutus, post ejus obitum A. 1678. ordinarius Rector, qui A. 1681. ætat. 38. vivendi fecit finem.

1681. *M. Job. Hoffmann* succedit d. 12. Dec. introductus, qui hunc lapidem sisyphium adhuc volvit, quamdiu DEO visum fuerit.

CONRECTORES,

Hic notandum, quod hujus Scholæ ConRectores olim *supremi* dicti fuerint, quorum primus occurrit

1555. *Heinrich. Kranichsöld.*

1564. *Nicolaus Dezelius.*

1572. *Johan. Hirsch.*

1579. *Nicolaus Gatzold.*

1581. *Job. Werther.*

1583. *Nicolaus Herus.*

1593. *Job. Lange.*

1594. *M. Job. Dacianus.* postea Pastor Tullidanus.

1596. *M. Job. Müller,* primus qui Conrectoris titulum gessit, quo tempore *B. WILHELMUS,* Comes Schvvarzb. Scholam nostram restauravit, legibusq; quibus propria manu subscripsit, communivit, cujus exemplar verò igne perit. vid program. *de constitutione Scholæ.* A. 1683, editum.

1599. *Antonius Töpfer.*

1603. *Antonius Waltenberger.*

1608. *Benjamin Carpen.*

1611. *Andreas Badel* postea Pastor Segensis,

1612. *Georg. Cellarius* usque ad A. 1617.

[suffinit,

1614. *Matthias Vogel* ad certum tempus ConRektoratum eollaborando

1617. *Johan. Belertich* postea Pastor Uderslebienfis.

1619. *Wolfgangus Bohlmann.*

1624. *Job. Rothmaler* de quo supra inter Superintendentes.

1627. *Job. Schwemler* postea Pastor Schuf. obiit 1645.

1637. *Georgius Bamberger.*

1647. *Conradus Reichenbach* usq; ad A. 1651. Ad Pastoratum Schufanum.

A. 1649.

A. 1649. vocatur, ita tamen ut per integrum adhuc biennium Co-
rectoratum administraverit, obiit A. 1691. ætat. 65.

- A. 1652. *Elias Martinus Offney* / postea Diaconus Hering. ab A. 1663.
A. 1663. *Johan. Oberländer* / Rudolstadt. obiit in Conrectoratu. A. 1677.
A. 1677. *Heinr. Michael. Reinecius*, A. 1685. ad Pastoratum Tirungensem vo-
catus obiit A. 1701.
A. 1685. *Ernestus Christianus Hauffherr* / Francohuf.
A. 1692. *M. Jacob Heinrich Carthäuser* / hodiè Pastor Lössensis.
A. 1699. *Johan. Volmar Grau* Rudolstadtensis.

CANTORES seu TERTII.

Ex Cantoribus primum reperio & quidem

- A. 1558. *Bartholomæum*, nomine an cognomine, nescio.
A. 1567. *Paulus Francke*.
A. 1572. *Johann. Pezold*, (cui hæc verba addita sunt: 12. gr. Dem Cantori jun
Lückuff.)
A. 1608. *Johann. Flaminus*, de quo supra inter Rectores.
A. 1583. *Matthias Bacusus*.
A. 1586. *Christianus Avianus*.
A. 1598. *Paulus Zirsch*.
A. 1608. *Melchior Müller* / defunctus A. 1611.
A. 1611. *Valentinus Hugo*.
A. 1617. *Jacobus Horn*.
A. 1627. *Johannes Resler*.
A. 1638. *Ernestus Meinhart*.
A. 1637. *Tobias Zizling* / Roslebià huc vocatus obit ut emeritus A. 1681.
A. 1680. *Johann. Tiemroth*, Tertius, sed sine Cantoratu, obiit. A. 1683. æta-
tis 53.
A. 1681. *Stephan Heinr. Wiegleb* Cantor & Collega quintus, obiit A. 1683, æt,
39.
A. 1683. *Andreas Goldhammer* / antea Cantor Kelbranus, qui successit in
tertià Johanni Tiemroth / defunctus A. 1694. æt. 40.
A. 1695. *Christoph. Heinr. Wiegleb* Tertius & Cant. obit. 1698.
A. 1698. *Ernestus Christoph. Mörcke* Erfurto huc vocatus, quartæ classi
jam præest.
A. 1699. *Johanni Egidio Grau*, Vinariensi tertia Classis committitur,

QUARTÆ CLASSIS Præceptores.

- A. 1564. *Caspar Guckthor*.
A. 1567. *Valentinus Thelemann*.
A. 1571. *Bonifacius Leyse*.

- A. 1572. *Johannes Pontanus.*
 1573. *Nicolaus Eckart.*
 1579. *Johannes Werther.*
 1581. *Nicolaus Herus.*
 1583. *Martinus Spica.*
 1594. *Georgius Neiddanus* vid. hujus gratulator. in part. 1. postil. salin. M. Charici.
 1595. *M. Petrus Tentborn.*
 1598. *M. Emanuel Molitor.*
 1599. *Antonius Waldenberger* de quo supra.
 1608. *Adam Schumann* ad Pastoratum Rin-Klebiens. vocatus.
 1609. *Johan. Weinrich* de quo supra.
 1617. *Nicolaus Eberhart* Königsensis, templi Coenobialis succentor usque ad A. 1627. de quo B. M. Andreas Lorey in suo Calendario hujus anni hæc annotavit: *Hodie d. 11. April. circa horam 9. vel 10. Nicolaus Eberhartus, Quartus Scholæ nostræ Francofusane Collegæ, alioquin vir pius & pacificus, se ex Melancholia, quâ jam septem septimanas laborauerat, Oldislebie in Unstrutum præcipitavit & ita vitæ filium abruptit.*
 1627. *Georg. Niemann* postea pastor Espeffensis obiit A. 1667.
 1637. *Theodoricus Pfotenbauer* Ilmenensis, à Recloratu Königsensi vocatur ad quartam classem hujus Scholæ, ob mentis verò imbecillitatem factus est infimus A. 1652.
 1652. *Johannes Adam Stelzfuß* Rudolstadtensis, A. 1659. ad Pastoratum Rottlebiensem vocatus, obiit ut emeritus, 1700.
 1660. *Johannes Tiemroth* de quo supra.
 1680. *Johannes Tünger* Singensis, obiit 1690. ætat. 50.
 1690. *Joh. Gustav. Kürsten* Francohus. obiit 1699. ætat. 41.
 1699. *Ernestus Christoph. Mörcke* / hodie unâ Cantor.
- QVINTÆ CLASSIS Præceptores.**
1595. *Melchior Brotkorb* / cum quo quintâ classem coepisse probabile est.
 1596. *Abraham Leubling* / qui non diu præfuit.
 1596. *Adam Schumann* / de quo supra.
 1608. *Nicolaus Eberhart* / de quo supra.
 1617. *Paulus Gander.*
 1619. *Michael Corvinus.*
 1627. *Caspar Schüss* defunctus A. 1639.
 1641. *Johannes Zincke* / ante Ludimoderator Schufanus, obiit A. 1650.
 Trium filiorum eruditorum parens.
 1650. *Michael Weissenborn* / obiit A. 1661.
 1661. *Johann. Wilhelm. Haccius* postea Pastor Segensis & tandem Ringlebiensis, obiit 1701.
 A. 1665.

- A. 1665. Hieron Adolph. Gänsefels / postea Pastor Esperstetensis.
 A. 1669. Johannes Zincke filius junior eodem anno phtisi defunctus.
 A. 1669. Johannes Gräffe / paucis post diebus vita excedens.
 A. 1670. Johannes Treuner / de quo supra.
 A. 1683. Daniel Valentinus Weihs / Francohus, usq; ad A. 1694. extra officium vivere desiit A. 1696.
 A. 1687. Johan. Jacob Schröter / Steinbüccensis, defunctus A. 1700.
 A. 1700. Johann Georg. Schilling Uderslebenfis.

SEXTÆ CLASSIS Præceptores.

- A. 1652. Theodoricus Pfötenhauer de quo supra, quo cum VI. Classis cœpit.
 A. 1665. Johan. Gräffe / de quo supra.
 A. 1670. Johan. Treuner / de quo supra.
 A. 1681. Johann. Zincke. filius B. Zinckii natu minimus, obit A. 1682 atat. 32.
 A. 1682. Johann. Caspar. Tiemroth postea 1686 Pastor Uderslebenfis.
 A. 1687. Johann. Jacob. Schröter / de quo supra.
 A. 1694. Elias Christoph. Vogler / Francohusanus.

SEPTIMÆ CLASSIS Præceptores.

- A. 1687. Elias Christoph. Vogler / quo cum hæc Classis constituta est.
 A. 1696. Job. Georg. Zelbing / Thomasbrüccensis.

Quod eadem personæ in diversis Classibus vice plus simplici occurrunt, factum est ob ascensionem.

Ne igitur memoriale hoc Ecclesiasticum & Scholasticum hominum memoria plane excideret, oblivioni solâ hac nominum notatione mederi volui. Equidem in votis habuissem, ut horum vitas eorumque promotiones posteriores paulò fustius exponere licuisset, sed hic querela celeberrimi D. Eisenharti de fide Historica Cap. 3. p. 28. allata, hic locum habet: *Historia scribuntur posteritati, cui documenta & diplomata in Archivis occultata sepe detrahit aut manus invida, ut incendium, aut belli calamitas, quæ duo posteriora mala superioris Seculi bello tricennali & postremo Gallico pluribus quoq; Arch. via exitiosa fuerunt.* Nec diffidendum, manus majorum nostrorum quandoque in annotandis notabilioribus remisiores fuisse. Interim si quis me, cum primis in chronologia, errantem monuerit, monitumque de hac vel illa persona accuratius instruxerit, non parvam gratiam & à me certo certius, & à plurimis forsan, se initurum credat. Obstetricantes manus si mihi porrigerentur. Memoriale politicum Francohusanum, omnes & singulos Politicos, cujuscunque generis & status fuerint, continens, datâ occasione etiam cum Deo contexere non pigraret. Ne verò plarè extra oleas vagari videar, revertor ad templum nostrum, ex cujus dedicatione Scholaetiam nostra vicina latitiam capit incredibilem, quod tandem aliquando dies hic fecilissimus, totque votis desiderisque expetitus ac expectatus illuxerit, quem multi oculis cernere gesserunt, sed morte præventi optatis suis exciderunt. Nos autem im-

mensâ

mensâ Dei gratiâ huic felicitati lætitiæq; communi reservati sumus, quam etiam oratiunculis quibusdam in Schola nostra celebrare animum induximus. Descendent itaq; in arenam declamatoriam promtâ memoriâ sequentes probi & industrii Musarum velites,

Joh. Petrus Bärwinkel / Aulebiensis, Prologi vices subiturus.

Lud. Frid. Fleelius, Segensis, hebraico sermone incolas ad gaudium, gratiarum actionem & vota nuncupanda excitaturus;

Joh. Feid, Heps / Mega-Sömmerd. Græcè idem præsiturus.

Joh. Brauer / Alstetens. Versibus germanicis præcedentium interpretem æturus;

Daniel Pickart Benning, incendio breviter descripto, gratiam Dei, post incendium exhibitam, germanicè celebraturus;

Joh. Martin, Strube / Ebeleb. templum recens exstructum laudaturus.

Casp. Heinr. Lindemann Colorem album, quo templum exornatum est, ejusque usum ex antiquitate descripturus;

Joh. Paulus Lochner / Vogstetensis, de templorum origine & progressu, itemque de illorum dedicationibus dicturus;

Joh. Christian. Bernhard Osterhagensis, Scholam nostram laudaturus;

Caspar. Schall / Francohus. Natalem Celsissimi Comitis ac, DN, DN. LU.

DOVICI FRIDERICI 15 [26] Octobris; &

Justus Henricus Fischer Francohus. Natalem Illustrissimæ Comitissæ SOPHIAE JULIANÆ d. 16 [27] Octobris recurrentem celebraturi;

Christoph. Conrad, Hafe / Francohus. Epilogus, brevissimam *ἀνακάλυψη* præcedentium oratiuncularum instituturus, veniam erratis regamur & vota nuncupaturus.

His igitur declamatiunculis intra bihorium absolvendis ut omnes sub harum pagellarum frontispicium honorificè compellati Patroni & Fautores operam auxiliararem benignè & placidè præbeant, iterum atque iterum submissè ac officiosè rogo atque contendo. Scrib. Francohus d. 5. Octob. Placido Sacra A. 1703.

107

Pon ²⁴ 16. 80. a

ULB Halle
002 710 218

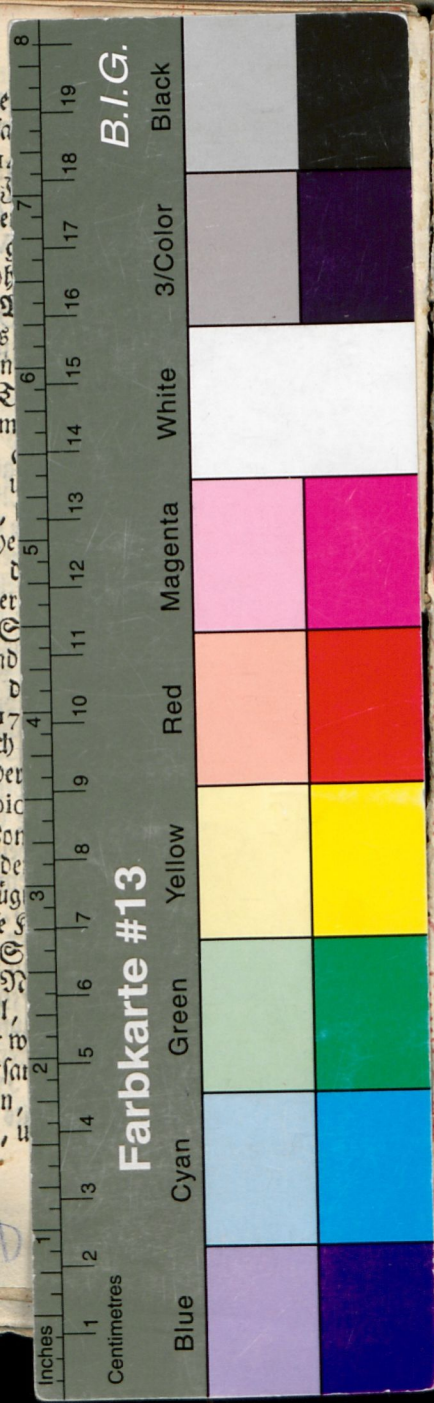
3

s. 6.

115

שאלו שלום ירושלם :
MEMORIALE

ECCLESIASTICUM & SCHOLASTICUM
FRANCOHUSANUM
DECLAMATIUNCULIS
HEBRAICO - GRÆCO - LATINO - GERMANICIS
premissum ,

cum
**TEMPLUM
FRANCOHUSANUM
INFERIUS**

A. 1689. d. 17. Sept. exustum & hactenus, ope divinâ ad-
spirante, reædificatum d. 10. Octobris hujus anni 1703,
præsente populo frequentissimo,
SOLENNISSIMA DEDICATIONE
celebraretur ,

ad quas patienter audiendas
**VENERABILISSIMUM
CONSISTORIUM**
Ejusq; DN. PRÆSES Splendidissimus,
CELEBERRIMI DNN.
DOCTORES & LICENTIATI,
Plurimum Reverendum MINISTERIUM,
Amplissimum Collegium SENATORIUM,
Cæterique **LITERATI** æstimatissimi
submissè, observanter & amanter
invitantur

M. JOH. Hoffmann / RECT.

Anno & Mense
OCTobris Decimo tarantara sentet ARA.

ERFURTI, Imprimebat Georgius Henricus Müllerus.

Frankenhäusen, in der Eoberschen Officin.

